

STOCKHOLM FRÅN SÖDERMÅLM.

Originalteckning af R. HAGLUND.

1. Konungen. 2. Kronprinsen. 3. S. Lagerberg. 4. J. R. Lagercrantz.
5. B. A. Leijonhufvud. 6. R. Björnstjerna. 7. H. Ankaronna. 8. G. Lagerberg.
9. Z. Rudbeck. 10. A. v. Rosen. 11. G. E. Taube. 12. E. J. Breitholz. 13. O. Smedmark.

N Y A S T O C K H O L M

A F

CLAËS LUNDIN

MED ÖFVER 400 ILLUSTRATIONER

TECKNADE

A F

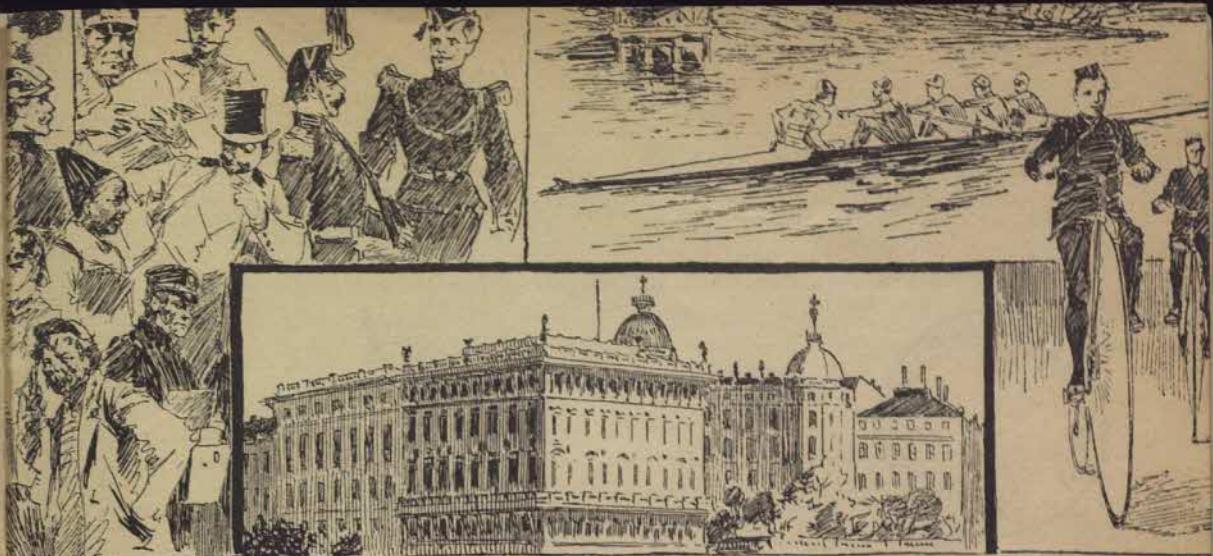
V. ANDRÉN, FERD. BOBERG, HERM. FEYCHTING, EDV. FORSSSTRÖM,
ROB. HAGLUND, R. WIDING, m. fl.

AY & TOCKHOLM

CIVILISATION

1882. VOL. I. NOVEMBER.

NYA · STOCKHOLM

Dess
yttre och inre förhållanden;
dess olika folkklasser, typer och
personligheter; dess kyrkor och bönesalar,
vetenskapsmän och konstnärer; dess värdshus,
skådebanor och kaserner, föreningar och
arbetaresamfund; dess tidningar och literära
kretsar; dess sällskapsliv, förlustelser och
idrotter till lands och vatten.

under 1880-talet

UPPTECKNADT OCH SKILDRADET

CLAES LUNDIN

MED TALRIKA

ILLUSTRATIONER

STOCKHOLM

HUGO GEBERS FÖRLAG

STOCKHOLM

GERNANDTS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

1890

FÖRORD.

*T*örändringarna följa nu mera så tätt på hvarandra, att det icke behöfs många årtionden, förr än det nya hunnit blifva gammalt», yttrades i förordet till *Gamla Stockholm*, och det ser nästan ut, som skulle de få år hvilka sedan dess förflutit ha ännu mera påskyndat ombildningarna. Detta fortgår till och med hvarje dag, så att det kan vara vanskligt nog att åt en samling skildringar af vår hufvudstads äfven nyaste förhållanden gifva namnet *Nya Stockholm*. Med detta namn har författaren dock endast afsett att beteckna hvad som under 1880-talet kunde kallas nytt i stadens ytter och inre.

Det är nämnda årtionde som uteslutande utgör föremål för det arbete som fullständigt nu öfverlemnas i allmänhetens händer. Sådant lifvet i Stockholm då yttrade sig, har det i denna bok framstälts, och det så troget som möjligt efter verkligheten, utan att författarens egna åsigter tillåtits ingripa i den objektiva skildringen.

Afsigten har varit att i alt lemla en sann bild af vårt samhälle under ett intressant utvecklingsskede. Många personnamn äro nämnda, emedan ett samhälle icke består af abstrakta föremål, utan af personer, och skall man skildra lifvet under en viss tid, får man icke glömma dem som just utgöra väsentliga delar därav. Alla har jag dock icke kunnat nämna som på något verksamt sätt ingripit i det nya stockholmslivet, liksom det ej häller låtit sig göra att åt hvarje afdeling gifva all den utförlighet som den kanske förtjänar. Hela kapitel till och med har jag nödgats utesluta, på det att boken icke skulle växa till alt för stort omfang.

Ett arbete som detta kan icke, utan att göras mångdubbelt större, motsvara alla fordringar. En gräns måste sättas, äfven med fara, att några läsare skola tycka sig sakna ett och annat, och i allmänhet är det vid ett sådant företag kanske svårare än vid något annat att tillfredsställa alla. Somliga finna ett kapitel för vidlyftigt och ett annat för knaphändigt, under det öfriga läsare äro af motsatt åsikt. För-

fattaren, som så mycket han kunnat sökt tillfredsställa olika anspråk, måste dock hålla sig inom möjlighetens område.

Men hvad han ansett framför alt ålliga honom har varit att icke sky några mödror för att kunna framlägga fullt tillförlitliga uppgifter. Detta har varit hufudsyftet vid arbetets tillkomst, och jag hoppas, att man icke skall kunna påträffa några oriktigheter af svårare beskaffenhet. Att undvika alla misstag är vid ett sådant företag omöjligt, och hvor och en som gör sig reda för de svårigheter som äro därmed förknippade torde nog i främsta rummet se till författarens goda afsigter och öfverse med de fel som utan hans förvällande möjligtvis insmutit sig.

Vid inhentande af uppgifter har jag alltid sökt dem i första hand och ur den bästa källan samt därfor vändt mig till de personer som varit mer än andra i stånd att lemlna fullständiga och tillförlitliga upplysningar. Jag har ock öfver alt funnit välcilligt tillmötesgående och oflägger härmed min erkänsamma tacksägelse till alla dem, för många att här namngifva, som bistått mig i mina efterforskaningar och med sin erfarenhet underlättat mina bemödanden.

Utom den tack jag är skyldig dessa medarbetare bland allmänheten, står jag äfven i förbindelse till de konstnärer som åstadkommitt bokens illustrativa del och med sin talang lifcat upp texten, och det är för mig en kär pligt att erinra om den andel de haft i skildringen af nya Stockholm.

INNEHÅLL.

I. En Stockholmspromenad på 1880-talet	sid. 1—20.
II. Huru man bygger och bor i Stockholm	sid. 21—45.
Bostadsbrist. Gatureglering. Byggnadsraseri. Arkitekter. Nya hus. Strandvägen och Bünsowska huset. Nutidshusens inredning.	
III. I stadsparkerne	sid. 46—53.
Gatstenar och gräsmattor. Berzelii park och Humlegården. Stadsträdgårdsmästaren. Växtslag. Vattenkonster. Omsorg för planteringarna.	
IV. På Hasselbacken och Operakällaren, i »Grand» och på bolagskrogen	sid. 54—82.
Hasselbackens veranda. Fester och hvardagsliv. Musik. Lifvet på Operakällaren. Grand Hotel och Rydbergs. Andra restauranter och källare. Bolagskrogarnes kunder. Utskänkningsbolaget. Ångkök.	
V. I Lagerlunden, hos Tysta Mari och småkaféerna	sid. 83—91.
Stockholms kaféer. Präss-syltan. En afton i Lagerlunden. Tysta Mari. Nykterhetskaféer och frukostställen.	
VI. I Spårvagnar och ångslupar, med hyrkuskar, åkare, hissar och stadsbud	sid. 92—125.
Vid slussen en höftafton. Stockholms nya spårvägsaktiebolag. Vagnar, hästar och personal. Ångspårvagn. Stockholms södra spårvägsbolag. Roddargummor. Stockholms ångslupsaktiebolag. Ångbåtskapitener och ångbåtskällar'. Sjöförbindelser. Hyrkuskar och droskkuskar. Åkarestation. Stockholms central-omnibuslinie. Katarinahissen och Mariahissen. Brunkebergstunneln. Stadsbud. Expressbyrå. Stadspost.	
VII. I badumpen, på gymnastiken och i badkaret	sid. 126—149.
Sim- och badinrättningar. Pedagogisk gymnastik och sjukgymnastik. Gymnastiska centralinstitutet. Ortopediska institutet. Mediko-mekaniska gymnastikinrättningar och varmbadhus. Manuel sjukgymnastik.	
VIII. Högtider och fester	sid. 150—174.
Vid jultiden. Julmarknaden. Juldag och nyårsdag. Fettisdagen och påskan. Trefaldighetsaftonen och midsommar. Löfmarknaden. Bellmansdagen. Vegadagen. Kronprinsessans intåg. Gustaf Adolfsdagen.	

- IX. När Stockholm väljer riksdagsmän ..... sid. 175—184.
Valmöten. Kandidater. Valbyråar. Vallokaler. Valdagen. Valstatistik.
- X. I kyrkan och bönesalen ..... sid. 185—238.
Gudstjäntslokaler. Tyska kyrkans torn. Eldsvåda och återuppbygande. Klara kyrka och hennes nya torn. Johannis nya kyrka. Pastor primarius och Stockholms öfriga presterskap inom statskyrkan. Blasiiholmskyrkan. Erstakapellet. Religiösa rörelser. Evangeliska fosterlandsstiftelsen. Lutherska missionsföreningen och Immanuelskyrkan. Baptistförsamlingarna. Baptistedop i Ebeneserkapellet. Betelkapellet. Baptisternas historia. Evangeliska brödraförsamlingen. Herrnhutismens historia. Metodisterne. S:t Paulskyrkan. Florakyrkan. Svedenborgare. Romersk-katolska, Katolsk-apostoliska, Engelsk-episkopala och Franskriformerta församlingarna. Synagogan och mosaiska församlingen.
- XI. Hos stadsfullmäktige ..... sid. 239—251.
I stora börssalen. Stadsfullmäktiges ordförande. C. A. Lindhagen och stadsplanen. Stadsfullmäktiges vice ordförande och sekreterare. Några fullmäktiges karaktäristik.
- XII. På båda sidor om ridån ..... 252—292.
Stora teatern. Biljettförsäljning. En afton i salongen. En förmiddag på generalrepetition. Verksamheten bakom ridån. Regissörer och maskinmästare. Mellan kulisserna. Lohengrin-maskineriet. Tre slags åska. Attributmagasinet. Artisternas foyer. På kansliet. Sekreterare och kamrerare. Sångare och sångerskor. Främlingar. Aflöningsstat. Dramatiska teatern. Nya, Södra och Vasateatrarna.
- XIII. I den musikaliska verlden ..... 293—314.
Det musikaliska Stockholm. Hofkapellet. Musikaliska akademien. Kammarmusik. Stockholms musikförening. Filharmoniska sällskapet. Par Brikolls sångkör. Öfriga sångkörer. August Meissner och Berns salong. Sveasalen.
- XIV. En kunglig bal ..... 315—323.
Ett tusen åtta hundra vanliga människor och fem hundra löjtnanter. På vägen till balen. I trappan. I hofvets salar. Guldsmedda generalkonsuler, diplomater i röda, gröna och blå frackar. Riksdagsmän, konstnärer och fabrikörer. Speglar, kandelabrar och kraschaner, fruntimernas långa släp och gamla anor. Stora galleriets skärseld och Hvita hafvets himmel. De kungliga komma. Ekdahl spelar upp. Dansande ungdom. Supéer. Slutad bal och börjadt samkväm på Kung Karl.
- XV. På middagar och supéer ..... sid. 324—333.
Våningens möblering. I matsalen. Gående och sittande bord. Mat och vin. Inga visor mera. Familjekalas på värdshus. Verkliga salonger. I spökslottet och i Curmanska villan.
- XVI. En afton i Idun ..... sid. 334—340.
Iduns sekreterare och målsman. Gamle män, unge idunesare. Konstnärliga och literära grupper. Många vetenskapsmän. Orsaken till deras arbetskraft. Utställning. Föredrag. Aftonmåltid och efterspel. Nya Idun.

- XVII. I kungl. biblioteket ..... sid. 341—353.
 I läsesalen. Vid lånedisken. I förevisningssalen. I bibliotekets inre. Bibliotekariernes arbetsrum. Svenska och utländska afdelningarna. Majorens grotta. Handskrifternas värdare. Överbibliotekaren. Bibliotekets tillväxt.
- XVIII. I läsesalongen och på länbbiblioteket ..... sid. 354—364.
 Stockholms läsesalong. Uppkomst och utveckling. Besökande. De första boklädorna och det första länbbiblioteket i Stockholm. Länbbibliotekens tillväxt. Kjellmanska länbbiblioteket. Arbetarföreningens bibliotek och kyrkförsamlingarnas bokförråd. Pedagogiska biblioteket.
- XIX. Bland vetenskapsmän ..... sid. 365—396.
 Vetenskapsakademiens sessionssal. Ett besök hos Adolf Norden-skiöld. Hos Hugo Gyldén. Observatoriet. Vetenskapsakademiens sekreterare och intendenter. Bergianska trädgården. Akademiens bibliotek och bibliotekarie. Naturhistoriska riksmuseet. Meteorologiska centralanstalten. Sveriges geologiska undersökning. Karolinska institutet. Lärare och lärjungar. Stockholms högskolas uppkomst och närvarande tillstånd. Professorer och institut samt högskolans bibliotek. Tekniska högskolans verksamhet.
- XX. I föreläsningssalen ..... sid. 397—406.
 Vetenskapsakademiens hörsal. Olika föreläsare och olika föreläsningsrum. Arbetareinstitutet. Arbetarföreningens föreläsningar. Främmande föreläsare.
- XXI. På tidningsbyrån ..... sid. 407—433.
 Stockholms Dagblads inre. Ett dygn på redaktionsbyrån. Dagens Nyheters redaktion. Svenska Dagbladets uppkomst och systemål. Post- och Inrikes tidningars ålder och närvarande medarbetare. Nya Daggiltt Allehandas olika skeden och redaktionspersonal. Aftonbladets nya hus samt dess forna och nu varande redaktion. Gamla sättare. Vårt Land. Stockholms Nyheters stora spridning. Kolportörer. Öfriga stockholmsblad, månads- och veckotidningar. Korrespondensblad.
- XXII. I publicistklubben ..... sid. 434—441.
 Klubbens första år Skattmästarne »Jo Jo» och J. Hellstenius. Klubbens lokaler. Hvad klubben uträttat. E. v. Qvantens verksamhet för understödsföreningen. Fria ord, Nordostpassagen och Julkvällen. Tidningsmannaföreningen.
- XXIII. På svenska telegrambyrån och hos telefonfröknarna ..... sid. 442—453.
 I Bollhusgränd. Telegrambyråns uppgift, ledare och medarbetare. Byråns telegramstatistik. Belltelefonaktiebolaget och Allmänna telefonsbolaget. Abonnenter och ledningar. Ytre och inre. Telefonfröknarna vid multipelborden.
- XXIV. I literära kretsar ..... sid. 454—471.
 Förr och nu. En afton i svenska akademien. Akademiens stolar. Pristagarne. Ledamöter och björnskinnsmössor. 1 enskilda kretsar. Författare och författarinor. Sällskapet L. V.

XXV. I museer och bland konstnärer ..... sid. 472—515

En söndag i nationalmuseet. Historiska museet. Riksantikvarien Myntkabinetet. Lifrustkammaren. Artillerimuseet. Nordiska museets olika lokaler. Museets statistik. Nationalmuseets konstslöjdafdelning. Bildhuggarkonst och målarkonst. Konstakademiens ledande män. Opponenterna. Konstföreningen och hennes inköpsnämnd. Theodor Blanchs konstsalong. Konstnärsklubben. Föreningen för grafisk konst. Akademiklubben.

XXVI. I kasern och på högvakt ..... sid 516—531.

Bättre tider. Nya kaserner. Lifvet i Svea lifgardes nya kasern. Befäl och manskap. Skolor. Matordning. Vaktparaden. Högvaktlokalens dåliga beskaffenhet. Slöjdskola och gardistpark. Soldaternes vänner. Stockholms militärlif i allmänhet. Öfverkommendanten och kommandanten.

XXVII. I poliskammaren och på stationerna ..... sid. 532—559.

Polishuset. En session i poliskammaren. Överståthållaren, underståthållaren, polismästaren, polisdomaren och polisintendenten. Polisen och Stockholms befolkning. I polisdomstolen. Detektivafdelningen. Polisunderrättelser. Centralpolisen. Polisens rekrytskola. Ridande polis. Polisvagn. Ordonnansafdelningen. Distriktpolisen. Konstaplarnes hållning och uppförande. Polisstationerna. Polisens pensionskassor.

XXVIII. Bland sjuka och fattiga ..... sid. 560—622.

Serafimerlasarettet såsom sjukhus och klinik. Öfverläkarne. Nya lasarettet. Sabbatsbergs sjukhus, läge och anordning. I sjuksalarna. Direktören och öfverläkaren. Nya byggnader. Maria sjukhus. Sankt Göran. Diakoniss-sjukhusets olika afdelningar. Diakonissor och Elisabetsystrar. Sofiahemmet såsom sjukhus och sköterskehem. Epidemisjukhus. Hälsovårdsnämnden, hälsovården och hälsovårdsföreningen. Härbärget för husville män. Natthärbärget vid Karlbergsvägen. Hem för de elända. Allmänna försörjningsinrättningen. Arbetsinrättningen. Södermalms fattighus. Stiftelsen konung Oscar I:s Minne. Asylet för pauvres honteux. Stiftelsen för gamla tjänarinnor. Tiggeriet. Missionshyddorna. Allmänna barnhuset. Eugeniahemmet. Blindinstitutet. Skola för sinnesslöa barn. Barnhem. Kommunens uppfostringsanstalter. Malmqvistska uppfostringsanstalten för flickor. Missionsanstalten i Hvita bärgen. Några andra välgörenhetsällskap.

XXIX. Kvinnlig verksamhet ..... sid. 623—633.

Fredrika-Bremerförbundet. Handarbetets vänner. Föreningen för sömmerskor. Kvinnoklubben.

XXX. I Arbetarföreningen och bland Socialdemokrater ..... sid. 634—648

Huru Stockholms Arbetarförening uppkom och utvecklades. Föreningens många sytemål. Föreningens högtidsdagar. Hennes tillgångar. Konsumtionsföreningar. Ringrörelsen. Aktiebolaget Arbetarnes ring. Arbetareringens bank. Kristna arbetarföreningen.

Socialistmöte vid Lill-Jans. Murarefackföreningens lokal. Strejker. Fackföreningar. Socialdemokratiska föreningen.

- XXXI. Bland ordensbröder, goodtemplare och frälsningssoldater** ..... sid. 649—670.

Hemliga sällskap. Frimurare. Timmermän. Sveabroder. Coldinuorden, Neptuniorden, Par Bricoll. S. H. T. Tratten och Carl Michaël. Nya konstnärsgillet. Goodtemplare. Sammankomst i goodtemplarorden. En afton hos Simson den faste. Olika nykterhetssällskap. Frälsningsarmén. Staben, öfriga officerarne och armén i templet. Egendomligt frälsningsmöte. »Generalen.» Halleluja-bröllop. Sjömannöver. Statistiska uppgifter. Stridsropet. Den lille soldaten. Tébjudning i högkvarteret. Arméns samlingslokaler. Mormoner.

- XXXII. Nutidsstiftelser och Nutidsskolor** ..... sid 671—691.

Sociala frågan. Lars Hiertas Minne. Lorénska stiftelsen. Allmänna och enskilda läroverk. Norra och Södra latinläroverkens samt Realläroverkets nya hus. Folkskolorna. Nya folkskolehus. Beskrifning på Katarina nya folkskolebyggnad. Hälsovården i folkskolorna. Folkskoleinspektör. Slöjdundervisningen. Arbetsstugor. Småbarnsskolan. Hushållsskolor. Tekniska skolan. Olika afdelningar. Utställning och undervisning. Borgarskolan. Lärjungar och lärotimmar. Statistik öfver borgarskolan.

- XXXIII. Elden är lös!** ..... sid. 692—700.

Brandväsendet förr och nu. Brandtrumpeten ljuder. Sprutvagnar nas framfart. Brandsoldaterne. Stationerna. Materielnen. Brandkaserne vid Johannes. Brandskäpen. Brandskadeersättningar. Brandkårens befäl.

- XXXIV. Bland idrottsmän** ..... sid. 701—738.

Kongl. svenska segelsällskapets uppkomst och utveckling. Kappseglingen. Pristäflan på Kanholmsfjärden. Sällskapets fornämsta båtar. Hemfärdens från årets stora pristäflan. Nationalfest. Segelsällskapet Svearne. Lidingö och Dufnäs segelsällskap. Intresse för segling och båtbyggnadskonst. Stockholms roddförening. Mälareroddklubben. Skandinavisk kapprodd. Stockholmarna vinna seger i Kristiania. Hrr Wirström skära sina första lagrar. Första allmänna svenska kapprodden i Tynningösundet. Kapprodden vid Holbæk och vandringspriset. Kapprodden i Tynningösundet 1889. Vaxholms roddklubb. Hammarby roddförening utmärker sig. Tegelö roddklubb. Kanotsegling på stockholmstraktens större farvatten. Skridskoidrotten jämförd med huru man förr äkte skridsko. Allmänna skridskoklubben, kungliga skridskoklubben, Stockholms skridskosällskap och Sveabanan. Sällskapet för främjande af skolungdomens fria lekar. En af de stora täflingarna på Nybroviken. Skridskosegling och isjaktsegling. Skidlöpning. Kälkåkning och sparkstötting. Sparkstöttingsklubb. Velocipedritt. Velocepdklubben. Stockholms velocipedförening. Bicyclekubben. Långfärder. Velocipedfester. Föreställningar i cirkus. Kapridter på velociped. Hästridt. Patriotiska föreningen för Sveriges hästkultur.

Allmänna Svenska kapplöningssällskapet. Fältridklubben. Allmänna Svenska trafiklubben. Traftäflingar på Norra Brunnsviken och Järlasjön. Södra trafiklubben. Ridhus. Svenska jägarförbundet. Prisskjutningar. Skarpskytterörelsen. Skytteförbundet. Bågskjutning och spjutkastning. Skyttegillen. Skolungdomens täflingskjakutningar. Skolungdom under vapen på Ladugårdsgärdet. En morgen i gymnastik- och fäktklubben. Klubbens historik. Närvarande förhållanden. Stockholms gymnastikförening. Södra fäktklubben. Kvinnliga gymnastiksällskapet. Stockholms kvinnliga gymnastikförening. Offentliga föreställningar. Svenska turistföreningen. Tidning för idrott.

XXXV. I framtiden ..... sid. 739—744.

En afton på Söder Mälarstrand. Nya uppfartsvägen. Midt genom bärget. Kommunala byggnadsföretag. Träkojor och tegelhus. Stads parker på Södermalm. Sjuttio millioner kr. i ökadtomtvärde. Inga backar mera. Gamla sta'ns nya utseende. Åtta hundra sjuttiotusen invånare i Stockholm. Nutidsutsigter. Slutord.

ILLUSTRATIONER.

Helsidor:

	Sida.		Sida.
Stockholm från södra Blasiiholms-hamnen	3	Allmänna telefonbolagets apparat-	
Vaktparaden (i Kungsträdgården)	19	sal	449
Bolagskrog	80	Nordiska museet (interiör)	487
Simpromotion	128	Från Nationalmuseum (interiör)	493
Bellmansfest i Tivoli	168	Fotgardeskasernerna	521
När Stockholm väljer riksdags-män	179	Vaktparaden (på yttre borggården)	529
Baptistdop	217	Polisstation	553
Stadsfullmäktiges sammanträde	241	Natthärbärge för husvilla	585
Operaförstugan	256	Fattighjudning i en missionshydda	601
Kungl. Logen	261	Allmänna barnhuset	609
Kungl. stora teaterns salong	265	Socialistmöte vid Lill-Jans	645
Från Kungl. Teatrarne	281	I frälsningsarméns tempel	665
Kunglig bal	321	Nutids-skolor	681
Curmans villa (interiör)	329	Brandkårens utryckning	697
Nordenskiölds arbetsrum	369	Kappsegling å Kanholmsfjärden	705
Zootomiska institutet (Stock. hög-skola)	385	Kapprodd i Tynningösundet	713
Aftonbladets sätteri	425	På Nybroviken	717
Allmänna telefonbolagets hus	448	Trafåfling på Brunnsviken	725
		Stockholms gymnastik- och fäkt-klubb	733
		Kvinlig gymnastikuppläsnings	737

Illustrationer i texten:

Sörensenska huset	4	Humlegården	49
Renhållningskärra	6	Hasselbacken	58
Brefbärare	7	Operakällaren	64
Tidningsgumma	7	Grand hôtel	67
Mjölkärra	8	Hamburger Börs, moriska kafét	70
Personvåg	8	Lagerlunden	86
Vattenbutiken i kungsträdgården	9	Kafé National	89
Norsk skarpskytt	10	»Tysta Mari«	90
Folkskolegossar	11	Spårvagn, öppen	97
Brödvagn	12	Spårvägshuset	98
Allmänna tidningskontoret	13	Angspårvagn	100
Skandia	28	Droschkusk	111
Norstedt & Söners tryckeri	29	Äkarestation	115
Bångska huset, Stureplan	33	Omnibus	117
Badhuset, Stureplan	33	Katarinahissen	118
Hörnhuset af Karlavägen och Sturegatan	34	Mariahissen	120
Curmans villa	35	Brunkebergstunneln	122
Smitts hus, Stureparken	35	Stadsbud	123
Beskowska skolan	36	Stadspostlåda	125
Bünsowska huset, Strandvägen	39	Stockholms stads Bad- och Sim-inrättning	127
Bengt Carlssons hus, Jakobstorg	41	Badhuset vid Stureplan, väntsalen	140

	Sid.		Sid.
Medico-mekaniska institutet å Ladugårdslandet	146	Stockholms Dagblad (interiör)	411
Julmarknad	153	Dagens Nyheter (interiör)	416
Löfmarknad	161	Aftonbladets nya hus	422
Vegafesten	170	Artillerimuseum	483
Kronprinsparets intåg	172	Hos G. von Rosen	498
Gustaf Adolfsfesten	174	Konstföreningen (interiör)	503
Vallokal, utanför	182	Blanchs konstsalong	509
Tyska kyrkan	190	Konstnärsklubbens pokal	512
Klara kyrka	192	Artillerikasern	519
Johannis kyrka	195	Polisbricka	547
Immanuelskyrkan	210	Polisvagn	551
Ebeneserkapellet	221	Sabbatsbergs sjukhus	566
Kyrkan vid Floragatan	228	Sankt Görans (sjukhus)	573
Ordförandecklubba (stadsfullm.)	244	Sofiahemmet	578
Vasateatern	290	Södermalms fattighus	596
Musikaliska akademien, trappuppgången	297	Konung Oscar Is minne	599
Musikaliska akademien, estraden	298	Eugeniahemmet	611
Berns Salong	310	Blindinstitutet	613
Sveasalen, parti af	311	Handarbetets vänner	627
Sveasalen	313	Arbetarföreningens hus	638
Kungl. Biblioteket	342	Frälsningsarméns högqvarter	662
Kungl. Biblioteket, läsesalen	345	Brandsoldat	694
Läsesalongen (interiör)	355	Johannis Brandstation	696
Vetenskapsakademiens hörsal	398	Sparkstötting	720
Stockholms Dagblad (interiör)	410	Velociped-ridt	721
		Cirkus vid Karlavägen	736

Porträtt:

Adler, B. V.	688	Cadier, R.	66
Adlersparre, Sophie	624	Carlsson, B.	62
Agrell, Alfhild	465	Cederborg, P.	546
Ahlborn, Lea	513	Cedergren, H. T.	447
Andersson, A.	459	Cederström, G.	513
Ankarcrona, H.	528	Christiernsson, H.	259
Arborelius, A.	513	Clason, G.	38
Balek, V.	134	Cronhamn, F.	300
Beckman, E.	424	Curman, C.	137
Bergen, C. von	399	Dahl, G.	27
Bergh, R.	513	Dahlander, G. R.	395
Bergman, A. E.	198	Dahlgren, F. A.	460
Bergstrand, W.	420	Dannström, Is.	301
Bergström, G.	288	Davidson, W.	56
Bernhard, A.	232	de Geer, L.	458
Beskow, G. E.	205	Dente, J.	295
Bitter, A.	232	Dorsch, Lotten	281
Björck, O.	513	Edgren, A.	308
Björklund, J. A.	440	Edgren-Leffler, Anne Charl.	465
Björnstjerna, R.	528	Edling, Dina	281
Blanch, Th.	508	Edlund, E.	372
Book, F.	306	Ek, Selma	281
Booth, W.	666	Ekgren, C. E.	247
Bosin, A.	288	Elmlund, A.	281
Branting, H.	643	Fehr, F. A.	197
Breitholz, E. J.	528	Fich, A. H. E.	444
Bring, J. C.	206	Flygare-Carlén, Emilie	469
Bruzelius, R. M.	563	Francken, W. von	518
Bråkenbjelk, P. J.	538	Fredriksson, G.	281
Brögger, W. C.	387		
Börjeson, J.	513		

	Std.		Std.
Friesen, C. von	676	Köhler, O.	129
Friesen, S. von	677	Lagerberg, G.	528
Geijerstam, G. af	468	Lagerberg, S.	528
Gellerstedt, A. T.	497	Lagercrantz, J. R.	528
Grandinson, A.	270	Lagerström, G. O.	208
Grundström, C.	513	Landqvist, G. A. E.	200
Gründler, M.	290	Larsson, C.	513
Gustafsson, R.	430	Leche, W.	389
Gyldén, H.	370	Lejonhufvud, B. A.	528
Günther, J.	300	Levertin, A.	145
Hagerman, H.	639	Liedbeck, C. H.	149
Hallén, A.	304	Lindberg, J. A.	513
Hallström, I.	302	Lindblom, W.	219
Hartelius, T. J.	134	Lindhagen, C. A.	245
Hartman, Ellen	281	Lindhagen, D. G.	372
Hartman, V.	281	Lindman, A.	513
Hazelius, A.	485	Lindmark, K.	118
Hedberg, F.	470	Lindström, K. A.	419
Hedin, A.	400	Lindström, P. F.	260
Hedin, Svante	281	Lindroth, K.	582
Hellstenius, J.	436	Ljungman, K. G.	198
Henneberg, R.	296	Lorén, V. E.	673
Hernlund, C. H.	677	Lovén, C.	381
Hildebrand, H.	479	Lovén, S.	366
Hillberg, E.	281	Lundberg, C. A.	676
Hintze, T.	541	Lundberg, T.	513
Hodell, F.	430	Lundqvist, E.	466
Hollstén, B.	693	Lundqvist, C. F.	281
Holm, H. D.	513	Malmström, A.	499
Holmqvist, V.	286	Medin, A.	48
Hvasser, Elise	281	Medin, K. O.	610
Höjer, M.	404	Meijerberg, C. J.	682
Isæus, M.	29	Meissner, A.	309
Jacobsson, E.	26	Melin, K. A.	467
Janzon, P.	281	Mittag-Leffler, G.	391
Jolin, J.	435	Montan, E. V.	409
Josephson, L.	286	Montelius, O.	399
Jungstedt, A.	513	Murray, R.	135
Jäderin, A.	417	Möller, C.	196
Jäderin, E.	402	Norberg, Hildegard	513
Kaiser, J. P.	199	Nordenfalk, J.	496
Key, A.	380	Nordenskiöld, A. E.	368
Key, Ellen	403	Nordensvan, G.	466
Kerfstedt, Amanda	467	Nordqvist, C.	258
Kindborg, J.	513	Norman, L.	294
Kinmansson, Helfrid	281	Nybæus, G.	133
Klein, G.	237	Nyström, A.	513
Klemming, G.	350	Nyström, Anton	403
Kloed, V.	290	Nyström-Stopendahl, Jenny	513
Knös, C. J.	740	Ohlsson, L.	308
Konung Oscar II	528	Ouchterlony, Hanna	667
Kowalevski, Sophie	391	Palm, G. W.	513
Kronberg, J.	513	Pauli, G.	513
Kronprins Gustaf	528	Perséus, E.	513
Kulle, A.	513	Personne, N.	281
Kumlien, A.	28	Petterson, Anna	290
Kumlien, H.	27	Pettersson, L.	312
		Pettersson, O.	390

	Sid.		Sid.
Qvanten, E. von	438	Tigerstedt, R.	382
Rappe, Thorborg	616	Tirén, J.	513
Retzius, G.	381	Torelius, G.	426
Roos, Mathilda	470	Torell, O. M.	378
Rosen, A. von	528	Törner, G. F.	269
Rosen, G. von	513	Törngren, L. M.	133
Rossander, C. J.	563	Uggglas, G. af	240
Rubenson, A.	299	Upmark, G.	494
Rubenson, M.	247	Utfall, J. G. von	444
Rubenson, R.	375	Wagner, R.	289
Rubenson, S.	539	Wahlberg, A.	513
Rudbeck, Z.	528	Waldenström, P.	211
Rydberg, G.	513	Wall, R.	415
Rydberg, V.	386	Wallander, A.	513
Saloman, G.	513	Walldén, W.	408
Saloman, S.	303	Wallis, C.	405
Sander, F.	497	Warfvinge, F. W.	570
Schultzberg, A.	513	Wennerberg, G.	460
Schultzberg, E. M.	201	Wettergrund, Josephine	468
Sjöberg, G.	213	Whitlock, Anna	402
Sjöding, A.	202	Wieselgren, H.	335
Sjöstrand, J. A.	200	Willers, W.	544
Smedmark, O.	528	Willman, A.	253
Snoilsky, C.	459	Winge, M. E.	513
Sondén, M.	577	Wirsén, C. D. af	457
Staaff, A. W.	204	Zander, G.	136
Strandberg, P.	418	Zettervall, H.	26
Strindberg, A.	464	Zorn, A.	513
Styffe, K.	394	Åhlander, Thekla	281
Svedbom, V.	299	Åkerman, R.	396
Sätherberg, H.	469	Ängström, C. A.	395
Tamm, C. G. A.	538	Ödmann, A.	281
Taube, G. E.	528	Ödmansson, E.	574
Taube, Matilda	305	Östberg, Caroline	281
Thegerström, F.	281		
Thorell, H.	513		

Extra planscher:

Stockholm från Södermalm,
 Från konstnärsverlden,
 Chefer och sekundchefer vid i Stockholm garnisonerade
 regementen
 samt 40 Vignetter och slutstycken.